

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststellen deel I (wijzigingsdocument) en deel II (gebiedsuitwerking) Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley.
Zaaknummer	Z/22/414165
Documentnummer	INT/22/1116507
Portefeuillehouder	Aad van Orden
Portefeuille	Ruimtelijke ontwikkeling
Behandelend ambtenaar/afdeling	Jacqueline van der Leij
Telefoon	0316 595 513
E-mail	j.vanderleij@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Eind 2021 stelden de gemeenteraden van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (18) en Regio Foodvalley (8) het eerste deel van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley vast. Ook Provinciale Staten van Gelderland en Utrecht stemden hiermee in. In overleg met het Rijk werd dit eerste deel ook vastgesteld als inhoudelijke basis voor verdere samenwerking (tussen het Rijk, de provincies, de waterschappen, de regio's en de gemeenten).

Bij de behandeling van het eerste deel (in gemeenteraden en staten) werden vragen, moties en amendementen gesteld en ingediend. In het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Bijlage 1) is deze input gerangschikt en van een behandeladvies voorzien. Na vaststelling van dit wijzigingsdocument worden de wijzigingen in het eerste deel (het 'Verstedelijkingsconcept') verwerkt. Voor Zevenaar geldt dat de input die is meegegeven vanuit Deel I is meegenomen in de gebiedsuitwerking Deel II-A.

Het werken met de op hoofdlijnen geformuleerde strategie vraagt om inzoomen. Dit concretiseren vindt plaats in zogenoemde gebiedsuitwerkingen in acht verschillende deelgebieden. Als eerste stap in deze gebiedsuitwerkingen zijn nu opgavebeschrijvingen opgesteld. De 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' bevat de onderzoeksagenda's per deelgebied (Deel II-A) én het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B); dat is een beschrijving van het vervolgproces waarin we samen werken aan de uitvoering van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen uw raad voor:

1. Het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel I) vast te stellen;
2. De 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-A) met daarin het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B) als basis voor de verdere uitwerking van de gebiedsuitwerkingen en het te sluiten akkoord vast te stellen;
3. Bij de verdere uitwerking van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley - in de Gebiedsuitwerkingen - geen verdere overwegingen mee te geven.

Toelichting bijlage 1 - Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley

In deze bijlage wordt aangegeven hoe wordt omgegaan met vragen, moties en amendementen die eind 2021 - toen het eerste deel van de verstedelijkingsstrategie werd vastgesteld - zijn ingediend. Om het voor gemeenteraden niet té ingewikkeld te maken (zij hebben immers al met het eerste deel ingestemd en zouden dat nu opnieuw moeten doen), laten wij alleen dit wijzigingsdocument vaststellen. Vervolgens verwerken wij - op de in dit document voorgestelde manier - de vragen, moties en amendementen.

Toelichting Bijlage 2 - Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley + Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley

In deze bijlage worden - per deelgebied en per bouwsteen (leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen) - de onderzoekopgaven beschreven waarmee we vervolgens de komende jaren aan de slag gaan. In deze bijlage is ook het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' opgenomen.

3. Waarom naar de raad

De Verstedelijkingsstrategie is inmiddels een vaste vorm voor integrale rijk-regio samenwerking. Voor de regionale gebiedsontwikkeling worden in de Verstedelijkingsstrategie de ambities en keuzes vastgelegd. Het vastleggen van deze kaders is een bevoegdheid van de Raad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley beschrijft - met als leidend motto 'Meer landschap, meer stad' - welke voorwaarden en principes nodig zijn om de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit te versterken. Dit vergt een nauwe samenwerking tussen alle overheden: regio(gemeenten), waterschappen, provincies en Rijk, maatschappelijke partners en het bedrijfsleven.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Het Wijzigingsdocument laat zien hoe wordt omgegaan met eerdere raadsvragen, moties en amendementen

In het najaar van 2021 kwamen diverse vragen, moties en amendementen aan de orde bij de behandeling van het verstedelijkingsconcept ('Deel I'). In het wijzigingsdocument is de input gerangschikt en van een behandeladvies voorzien. In sommige gevallen leidt dit tot voorgestelde veranderingen in 'Deel I'. Voor Zevenaar geldt dat de gestelde vragen en opmerkingen zijn verwerkt in Deel II-A (de gebiedsuitwerking).

2.1. Onderzoeksagenda's gebiedsuitwerkingen geven richting

De onderzoeksagenda's geven per deelgebied inzicht in de *positionering*, de *integrale onderzoeksvraag* en de *kernopgaven* (gerelateerd aan de bouwstenen leefomgeving, mobiliteit, economie en wonen) met mogelijke oplossingsrichtingen. De (al in Deel I) vastgestelde ontwerpprincipes zijn hier getest en uitgewerkt. De opgavebeschrijvingen sluiten af met een onderzoeksagenda. De hier opgenomen kwesties zijn agenderend voor de regionale samenwerking. Dit zijn de zaken waar partijen in een deelgebied op korte en lange termijn samen aan willen werken. Ook zijn ze een belangrijke houvast voor het omgevingsbeleid. Met de geformuleerde onderzoeksagenda voor de Liemers en de hoofdpogaven en onderzoeksvragen die daaronder hangen willen we voor de Liemers en voor Zevenaar de verschillende ambities bereiken, in regionaal verband, in onderling verband tussen de gemeenten en specifiek voor Zevenaar zelf. Binnen de bouwstenen staan opgaven en ambities die een brede inzet vragen en die

integraal met elkaar opgepakt moeten worden. Als regio hebben we meer slagkracht om dingen voor elkaar te krijgen. Daarbij mag echter het lokale belang niet uit het oog worden verloren.

2.2. Onderzoeksagenda's Gebiedsuitwerkingen zijn gebiedsgerichte input voor het verstedelijkingsprogramma

Naast de ambities in individuele gebieden zijn er ook hoofdlijnen te onderscheiden. We noemen dit de *kernopgaven* die voor (grote delen van) de regio's randvoorwaardelijk zijn om de benodigde groei te kunnen accommoderen (op de in Deel I van de Verstedelijkingsstrategie beschreven wijze). Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- De opwaardering van de (inter-)nationale A12/spoor-corridor vanuit de Randstad naar Duitsland als aorta voor de bereikbaarheid en ontsluiting van de regio;
- Het verbeteren van het samenhangende regionale mobiliteitsnetwerk met aandacht voor HOV-verbindingen, mobiliteitshubs, snelfietspaden, binnenstedelijke mobiliteitsopgaven Foodvalley-Zuid (inclusief spoor Ede-Barneveld), Arnhem en Nijmegen (inclusief gebiedsaanpak N325/A325);
- Het verkennen van mogelijke versterking en uitbreiding van de ecologische kwaliteit en recreatieve waarde van natuur in het kader van het Deltaprogramma, programma Klimaatadaptatie, programma natuurherstel en het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG);
- Het realiseren van 5.000 hectare extra groen in en om de stad in landschapszones door middel van een zogenaamd groen-blauw-raamwerk.

Via de onderzoeksagenda's in de deelgebieden én de bovenstaande randvoorwaarden werken we verder aan de gebiedsuitwerkingen en het Verstedelijkingsakkoord.

Voor een deel bevat dit akkoord naar verwachting concrete afspraken over te realiseren ontwikkelingen, maar ook procesafspraken over wat verder moet worden uitgewerkt, de onderlinge samenwerking en de organisatie van de uitvoering. Het streven is om de hoofdlijnen met het Rijk af te spreken in het BO-MIRT¹ van november 2022.

2.3. Verstedelijkingsstrategie helpt Omgevingsvisies: als input of bij uitvoering

Als regio's laten we zien hoe we bijdragen aan de nationale doelen. Tegelijkertijd helpt de Verstedelijkingsstrategie bij het realiseren van eigen ambities. Door ons te concentreren op het schaalniveau van de gecombineerde regio en tegelijkertijd goed in- en uit te zoomen naar lokaal en (sub)regionaal niveau, komen we tot relevante input voor lokale ontwikkelingen. Zo kunnen we een verbinding maken met bijvoorbeeld onze lokale Omgevingsvisie en daarvoor een extra stimulans geven. Omdat onder andere woningmarkt, economie en mobiliteit (boven)regionaal zijn, biedt de Verstedelijkingsstrategie op dat schaalniveau input voor het opstellen van de Zevenaarse Omgevingsvisie. Door de regionale Verstedelijkingsstrategie te (blijven) verbinden met lokale omgevingsvisie wordt de betrokkenheid van gemeenteraden in hun kaderstellende rol versterkt.

De gemeente is en blijft verantwoordelijk voor het eigen ruimtelijk beleid. De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley heeft formeel geen juridische status, zoals een omgevingsvisie of een bestemmingsplan dat wel heeft. Tegelijkertijd is de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley niet vrijblijvend. We hebben de strategie met elkaar opgesteld en ook onze gemeente heeft (mede op basis van al door de gemeenteraad vastgesteld beleid) ambtelijk en bestuurlijk actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze strategie. In het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (pag. 90 e.v. in de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen VS ANFV') staat hoe wij op lokaal niveau met de verstedelijkingsstrategie werken en hoe de uitgangspunten van de strategie worden vertaald in ons eigen ruimtelijk beleid.

¹ Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport

Alternatieven

De Verstedelijkingsstrategie is inmiddels een vaste vorm voor integrale rijk-regio samenwerking. Deze samenwerking met alle partners maakt het mogelijk om op regionale schaal integraal samen te werken aan ruimtelijke opgaven en wensen die ten goede komen aan alle inwoners en bedrijven. Juist op deze manier wordt het mogelijk een samenhangende en kansrijk ruimtelijke agenda in te vullen met alle overheidspartners.

Het alternatief bestaat uit veel verschillende losse afspraken en trajecten. Hierbij bestaat het risico dat er weinig samenhang bestaat tussen sectorale onderwerpen of tussen gelijkwaardige gebieden, mogelijk ontstaan er zelfs concurrerende belangen. Tegelijkertijd zijn individuele belangen en vraagstukken in hun aanvragen kwetsbaarder door het ontbreken van massa en uniformiteit.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Nadat de 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' door gemeenteraden en Provinciale Staten is vastgesteld, werken wij deze gebiedsuitwerkingen, samen met de provincies Gelderland en Utrecht, in 2023 uit in programmatische keuzes en investeringen. Dit zorgt voor een goede basis voor het zogenoemde 'ruimtelijke arrangement' dat Gelderland en Utrecht in oktober 2023 aan het Rijk moeten aanbieden.

De provincies hebben van het Rijk de opdracht gekregen een "ruimtelijke puzzel" te maken: de opgaven voor wonen, natuur, energie, landbouw en economie per gebied in samenhang in kaart brengen. De Verstedelijkingsstrategie in het algemeen en de gebiedsuitwerkingen in het bijzonder bieden genoeg aanknopingspunten voor de ruimtelijke puzzel in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en de Regio Foodvalley. We verkennen daarbij samen met provincies en ministeries welke verbinding met andere programma's nodig is.

Een verstedelijkingsstrategie is geen verstedelijkingsvisie. De Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley schetst een zogenaamd 'adaptief ontwikkelpad'. We bedoelen daarmee dat de Verstedelijkingsstrategie ook inzicht geeft in welke keuzes op een later moment worden genomen. We gaan een langjarige samenwerking aan en voor veel mogelijke oplossingsrichtingen of maatregelen is nader onderzoek nodig. Daarmee staat dus nu nog niet alles vast en is er nog flexibiliteit. Als kader hanteren we daarbij het perspectief en de ontwerpprincipes uit het Verstedelijkingsconcept ('Deel I'). Zo geven we de langjarige samenwerking met het Rijk vorm.

Evaluatie is niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid

De opgave is opgebouwd vanuit 4 bouwstenen waarin klimaat en duurzaamheid overal een belangrijke rol speelt. Met deze strategie wil de regio naast de groei te accommoderen ook de groene leefkwaliteit versterken zodat het winst oplevert voor alle inwoners en bedrijven.

8. Communicatie

Vanaf de contourennotitie is met regelmaat informatie gedeeld over de te doorlopen stappen en het belang van deze samenwerking. Via regionale (raads-)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject. Ook is de raad in juni geconsulteerd over de ontwikkeling van de Verstedelijkingsstrategie. Ook heeft de Verstedelijkingsstrategie op de agenda van de raadsinformatieavond van 28 september jl. gestaan. In het

vervolgtraject is met name rondom belangrijke mijlpalen (behandeling BO Leefomgeving en BO MIRT, ondertekening Verstedelijkingsakkoord) externe communicatie voorzien. De communicatie rondom de Verstedelijkingsstrategie wordt uitgevoerd door het opgaveteam Groene Groeiregio van de regio.

9. Kosten, baten en dekking

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Als uit de Verstedelijkingsstrategie financiële consequenties volgen, vindt hierover aparte besluitvorming plaats.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1122449	Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley (betrekking hebbend op het al eerder door gemeenteraden en Provinciale Staten vastgestelde Deel I en hoe om te gaan met vragen, moties en amendementen die tijdens de vaststelling zijn gesteld en ingediend);
2.	INT/22/1122450	De 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-A, pagina 1-90) met daarin het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B, pagina 92-98).

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Vaststellen deel I (wijzigingsdocument) en deel II (gebiedsuitwerking) Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley.
Zaaknummer	Z/22/414165
Documentnummer	INT/22/1116507

De raad van de gemeente Zevenaar;

Overwegende:

- dat voor de regionale gebiedsontwikkeling in de Verstedelijkingsstrategie de ambities en keuzes worden vastgelegd;
- dat het vastleggen van deze kaders een bevoegdheid is van de raad;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. Het 'Wijzigingsdocument Verstedelijkingsconcept Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel I) vast te stellen;
2. De 'Onderzoeksagenda Gebiedsuitwerkingen Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-A) met daarin het hoofdstuk 'Werken met de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley' (Deel II-B) als basis voor de verdere uitwerking van de gebiedsuitwerkingen en het te sluiten akkoord vast te stellen;
3. Bij de verdere uitwerking van de Verstedelijkingsstrategie Arnhem Nijmegen Foodvalley - in de Gebiedsuitwerkingen - geen verdere overwegingen mee te geven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 23 november 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk